

INDSIGT

PROBLEMET LIGGER I TOPPEN

AF SENIORCHEFKONSULENT KATHRINE LANGE, KALA@DI.DK

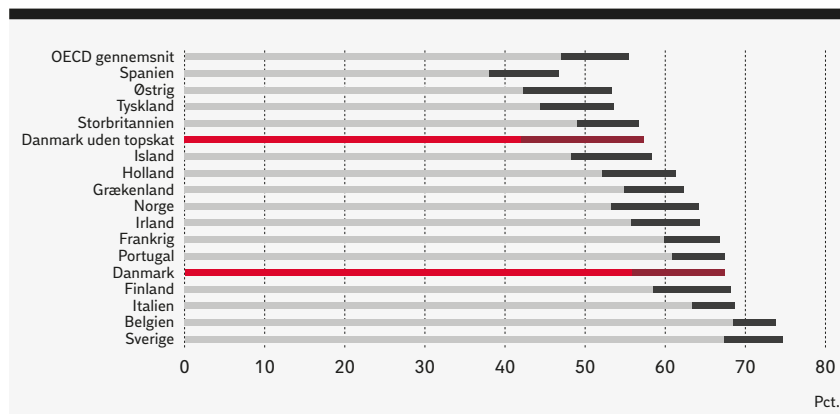
Mere end hver fjerde fuldtidsbeskæftiget betaler i dag topskat. Sammenlignet med andre lande betaler danske topskatteydere meget i skat, når de tjener en krone ekstra. Topskatten på 15 pct. hæmmer danske virksomheder i kampen om velkvalificerede og motiverede medarbejdere. En afskaffelse af topskatten vil øge arbejdsudbuddet svarende til knap 16.000 fuldtidsbeskæftigede personer, og den økonomiske velstand vil stige med 20 mia. kr. målt ved BNP.

En halv million danskere – eller mere end hver fjerde fuldtidsbeskæftiget – betaler topskat i 2016. Topskatteyderne betaler knap 68 øre i samlede skatter og afgifter, hver gang de tjener én krone ekstra. Det svarer til ca. 12 procentpoint over gennemsnittet for landene i OECD.

Hver fjerde fuldtidsbeskæftiget betaler i dag topskat

I Danmark beskattes den sidste krone relativt højt

Marginalskat for højtlønnede inkl. forbrugsskatter, 2015, EU15 samt Norge og OECD-gennemsnittet, pct.

Personsskatter
Forbrugsskatter

Anm.:

Data for forbrugsskatter er fra 2014; forbrugsskatter for Australien, Grækenland, Japan, Sydkorea, Mexico, Holland, New Zealand og Polen er fra 2013; Estland, Island, Japan og Sydkorea har ikke medregnet bilbeskatning. OECD gennemsnit er uden Luxembourg. Danmark er eksklusiv kirkeskat.

Kilde: OECD, Skatteministeriet og DI-beregninger.

Selv uden topskatten vil den samlede skat af den sidst tjente krone i Danmark fortsat ligge over gennemsnittet for OECD-landene, hvilket især skyldes de relativt høje danske forbrugsafgifter.

FAKTA OM TOPSKAT

Topskatten udgør 15 procentpoint. Man betaler topskat af indkomst over topskattegrænsen, der i 2016 svarer til en årlig bruttoindkomst – inden fradrag af arbejdsmarkedsbidrag – på godt 508.000 kr. Inden man betaler topskat, har det offentlige trukket et arbejdsmarkedsbidrag på otte pct. af indkomsten. Derfor øger topskatten beskatningen af bruttoindkomsten med ca. 14 procentpoint. ($15 \times 0,92$). Med topskatten betaler topskatteydere typisk 56,4 øre i personskatter (inklusive kirkeskat), hver gang de tjener én krone mere.

I Danmark betaler vi samtidig moms og afgifter til den danske statskasse, når vi bruger lønnen på at købe varer og serviceydelser. Inklusive moms og afgifter betaler topskatteydere 68 øre i skat, hver gang de tjener en krone ekstra (før skat).

SKAT PÅ EKSTRA INDTÆGT GIVER VELFÆRDSTAB

OECD har i en årrække anbefalet Danmark at sænke topskatten – senest i landerapporten om Danmark fra 2016. Anbefalingen skal ses i sammenhæng med, at en særlig høj beskatning af den sidst tjente krone indebærer en stor risiko for, at provenuet fra skatten slet ikke står mål med den økonomiske velstand, samfundet som helhed taber ved at opkræve skatten.

OECD anbefaler Danmark at sænke topskatten

En særlig høj beskatning af den sidste andel af indkomsten – i tilfældet med topskatten af indkomst over 508.000 kr. – giver et relativt lille provenu: Topskatten indbringer knap 18 mia. kr. i 2016 eller godt en mia. kr. pr. procentpoint. Til sammenligning indbringer bundskatten godt 10 mia. kr. pr. procentpoint¹. Samtidig mindsker topskatten gevinsten ved at yde en ekstra indsats og har derfor betydning for arbejdsudbuddet: Når den enkelte ikke opnår så meget ved at yde en ekstra indsats, trækker det i retning af, at man heller ikke yder helt lige så meget.

Beskatningen af den sidst tjente krone giver relativt lidt i provenu ...

Den høje beskatning af den sidst tjente krone giver altså relativt lidt i provenu, men har omvendt en relativ stor betydning for arbejdsudbuddet. Dermed er der en risiko for, at skattens negative effekter leder til, at skatten netto slet ikke indbringer noget provenu, men alene forringer den økonomiske velstand.

... men mindsker arbejdsudbuddet

¹ Økonomisk redegørelse, august 2016.

SKAT PÅ DEN SIDSTE KRONE GIVER VELFÆRDSTAB

Peter overvejer, om han skal arbejde lidt ekstra, f.eks. ved at få noget af sin sjette ferieuge udbetalt. Peters timeløn er 400 kr.; men da han er topskatteyder udgør skatten 56,4 pct., og Peter står dermed kun tilbage med godt 174 kr. efter skat for hver ekstra arbejdstime. Hertil betaler han moms og afgifter, når han efterfølgende anvender pengene på forbrug. Peter gør op med sig selv, at han netto skal have mindst 200 kr. for at arbejde en time ekstra, og beslutter sig derfor for at undlade at arbejde mere.

I dette eksempel giver skatten på den sidste arbejdstime slet ikke noget provenu til det offentlige men fører alene til, at Peter bruger tiden på andet end at arbejde.

Et centralt fokus for vurderingen af en skat er derfor, hvordan skatten påvirker adfærden hos de personer, der bliver berørt af skatten.

TOPSKATTEYDERNE VIL ARBEJDE MERE UDEN TOPSKATTEN

Når den enkelte dansker skal beslutte sig for, hvor mange timer vedkommende vil bruge på at arbejde, er der mange elementer i spil. Et af de forhold, der indgår i overvejelserne, er, hvor meget man økonomisk set får ud af at bruge mere tid på sit arbejde fremfor enten helt at holde fri eller bruge fritiden på eksempelvis selv at sætte sit hus i stand. Jo højere skatten på den sidst tjente krone er, desto mere fordelagtigt bliver det at holde fri eller bruge tiden på gør-det-selv arbejde.

DI samt Skatte- og Finansministeriets økonomer skønner, at en afvikling af topskatten vil få topskatteyderne til gennemsnitligt at arbejde 1,6 pct. flere timer². Det svarer til, at en person med en arbejdsuge på 45–50 timer i gennemsnit arbejder ca. 45 minutter mere om ugen. Men det behøver ikke ske ved at øge arbejdstiden hver uge. Det kan også være ved at holde knap fire færre fridage om året.

Topskatteyderne vil arbejde mere, hvis topskatten afskaffes

Denne stigning i arbejdsudbuddet vil få den økonomiske aktivitet i Danmark – målt ved BNP – til at vokse med 10,5 mia. kr. (i 2016 niveau) og de offentlige skatteindtægter til at stige. Ministerierne økonomer vurderer, at provenutabet fra en afvikling af topskatten dermed reduceres med 2,8 mia. kr.³ DI vurderer, at effekten udgør 3,3 mia. kr. Forskellen kan tilskrives, at den gennemsnitlige produktivitet stiger, når de højest lønnes

2 Timeeffekten udgør 8.500 fuldtidsbeskæftigede topskatteydere, idet der heri også er indregnet en (meget) lille deltagelse-effekt primært fra, at nogle vil gå senere på pension, jf. svar på SAU spørgsmål nr. 581 af 18. august 2016. Skatteministeriet har udregnet den med udgangspunkt i 2022-regler, dvs. at der er 416.000 topskatteydere, jf. svar på spørgsmål til Skatteudvalget nr. 18 af 9. oktober 2015. Idet topskatteyderne typisk arbejder mere end en fuldtidsbeskæftiget, svarer de 8.500 fuldtidsbeskæftigede topskatteydere alene til 6613 faktiske topskatteydere. Heraf stigningen på 1,6 pct. (6613/416.000).

3 Jf. svar på SAU spørgsmål nr. 581 af 18. august 2016.

arbejdsudbud vokser, og, at DI – til forskel fra ministeriernes økonomer – vurderer, at produktivitetstigninger forbedrer de offentlige finanser⁴.

TOPSKATTEYDERNE VIL OGSÅ FÅ EN HØJERE TIMELØN

Topskatten reducerer imidlertid ikke bare antallet af arbejdstimer men også tilskyndelsen til at yde en ekstra indsats i de timer, man arbejder. En afskaffelse af topskatten styrker den enkeltes tilskyndelse til at yde lidt mere for at opnå en lønforhøjelse. Ligeledes stiger belønningen ved at pendle lidt længere eller skifte job lidt oftere, når blot jobbet er lidt bedre betalt. Derfor vil en afvikling af topskatten føre til en højere timeløn (før skat). Når økonomer skal vurdere effekterne af en afskaffelse af topskatten, lægger de i højere og højere grad vægt på sådanne produktivitetseffekter⁵.

| Topskatteyderne vil få højere timeløn

Skatteministeriet har tidligere vurderet, hvor meget produktiviteten vil stige, hvis topskatten afskaffes. Med udgangspunkt i den samme metode skønner DI, at en afvikling af topskatten vil øge topskatteydernes produktivitet og dermed deres timeløn med 1,1 pct.⁶

| Timelønnen stiger med 1,1 pct.

HØJERE TIMELØN FØRER TIL HØJERE OFFENTLIGE UDGIFTER

DI skønner, at BNP i udgangspunktet vil vokse med 7,3 mia. kr. som følge af den højere timeløn. Men netto stiger de offentlige indtægter kun med ca. 0,7 mia. kr. Den relativt lille effekt på den offentlige saldo skyldes, at en stigning i timelønnen ikke kun øger skatteindtægterne men også de offentlige udgifter til indkomstoverførsler og offentlige lønninger.

| Begrænset effekt på offentlig budget ...

I Danmark er det politisk besluttet at regulere de offentlige indkomstoverførsler med den generelle lønstigningstakt (satsreguleringen). En isoleret stigning i topskatteydernes timeløn slår derfor – som udgangspunkt – ud i en forøgelse af indkomstoverførslerne, også selvom de laveste lønninger ikke er steget. Det mindsker gevinsten ved beskæftigelse. Holdes indkomstoverførslerne derimod i ro i forbindelse med en afskaffelse af topskatten, påvirker tiltaget ikke tilskyndelsen til beskæftigelse. At dette er muligt viste 2012-skattereformen, der jo delvist blev finansieret med en afdæmpet regulering af indkomstoverførslerne.

| ... skyldes stigning i indkomstoverførsler

Endvidere forudsætter Skatte- og Finansministeriet typisk, at de offentlige lønudgifter stiger svarende til stigningen i timelønnen. Ofte giver det god mening; men i dette tilfælde dækker stigningen i timelønnen over højere offentlig produktivitet (offentligt ansatte topskatteydere bliver

| ... og stigning i offentlige lønninger

4 Skatte- og Finansministeriets økonomer har fremført, at de undlader at medregne produktivitetstigningen, fordi de mener, at en produktivitetstigning slet ikke påvirker den offentlige saldo. Et standpunkt, der imidlertid ikke stemmer overens med svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 453 (Alm. del) af 25. september 2014.

5 Topskat, arbejdsudbud og velfærd, indlæg af Claus Thustrup Kreiner og Hans Jørgen Whitta-Jacobsen ved "Høring om dynamiske effekter af lettelse af marginalskatte – herunder topskatten", Christiansborg, oktober 2014.

6 DI skøn bygger på den metode, der anvendes i den såkaldte STØV model, jf. SKM.dk.

også mere produktive, når topskatten afskaffes). Dermed kan det offentlige levere samme serviceniveau med færre arbejdstimer, og en forøgelse af de samlede offentlige lønudgifter dækker i så fald reelt over en udvidelse af den offentlige service.

FLERE DANSKERE VIL BLIVE I DANMARK UDEN TOPSKATTEN

En afvikling af topskatten vil også styrke Danmark i kampen om at tiltrække og fastholde internationalt mobile medarbejdere.

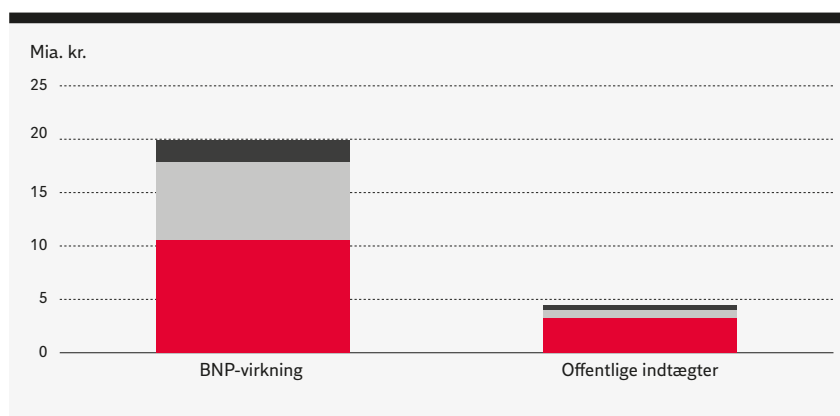
Den såkaldte "forskerskatteordnings" succes viser, at der ligger et stort potentiale i at tiltrække og fastholde nøglemedarbejdere via en konkurrencedygtig indkomstbeskatning. Forskerskatteordningen er således en bruttoskatteordning, der giver udenlandske forskere og højtlønnede nøglemedarbejdere en særlig skatterabat⁷. Forskerordningen gælder imidlertid kun i en begrænset årrække og løser ikke problemet med at fastholde højtlønnede danskere i Danmark.

Topskatten påvirker også brain drain ...

Forskerordningens succes viser effekten ...

Topskatten mindsker den økonomiske aktivitet

Adfærdseffekternes påvirkning af BNP og den offentlige saldo, mia. kr., 2016-niveau

Topskatteyderne arbejder mere
Topskatteyderne arbejder mere effektivt
Flere højtuddannede bliver hjemme

Kilde:
DI-beregninger.

Med udgangspunkt i en model introduceret af Borjas (1987) og Clark, Hatton og Williamson (2002) skønner DI på baggrund af data fra OECD, at en afvikling af topskatten vil få ca. 1.600 fuldtidsbeskæftigede danske topskatteydere til at blive i Danmark. De offentlige merindtægter fra dette udgør 0,4 mia. kr.

... 1.600 danskere vil blive i Danmark uden topskatten

⁷ Ordningen omfatter forskere og nøglemedarbejdere, som rekrutteres i udlandet. Forskere er personer, der udfører forskningsarbejde med en uddannelse på minimum ph.d. niveau. Nøglemedarbejdere er medarbejdere, der modtager en løn, der opfylder vederlagskravet 62.395 kr. pr. måned (2016-niveau) ekskl. pensionsindbetalinger.

EN AFVIKLING AF TOPSKATTEN ØGER BNP MED 17,5 MIA. KR.

En afvikling af topskatten vil altså få topskatteyderne til at arbejde mere – både i timer og effektivt – og få færre højtlønnede til at forlade Danmark. DI skønner, at de tre adfærdseffekter samlet set øger værdien af arbejdsudbuddet med knap 16.000 fuldtidsbeskæftigede personer og BNP med 20 mia. kr.

Et centralt fokus for vurderingen af en skat er effekten på det økonomiske aktivitetsniveau holdt op i forhold til nettoindtægterne fra den pågældende skat.

Arbejdsudbuddet stiger i timer og kvalitet, og flere bliver i Danmark

SKATTEMINISTERIET OVERVURDERER NETTOINDTÆGTE FRA TOPSKAT

Skatteministeriet forventer, at topskatten indbringer 17,5 mia. kr. i 2016. Beløbet falder til 14,8 mia. kr. (2016 niveau) frem mod 2022, fordi skattereformen fra 2012 gradvist øger topskattegrænsen. I 2022 vil topskattegrænsen svare til en bruttoindkomst på godt 531.000 kr. (2016 niveau), og Skatteministeriet forventer, at antallet af topskatteydere vil være 416.000 personer – altså godt 80.000 færre end i år.

Provenuet fra topskatten falder frem mod 2022

Det offentlige mister imidlertid ikke alle 14,8 mia. kr., som topskatten umiddelbart indbringer i 2022, hvis topskatten fjernes. Når topskatteyderne får en skattelettelse, vil de købe flere forbrugsgoder. På den måde regner Skatte- og Finansministeriets økonomer med, at de offentlige indtægter fra moms og afgifter vil stige med 3,6 mia. kr., hvis topskatten fjernes.

Skatter og afgifter opkræves i mange forskellige led

Hertil kommer, at de nævnte adfærdseffekter fra en afskaffelse af topskatten medfører et merprovenu. Dermed reduceres provenutabet ved at fjerne topskatten til 8,4 mia. kr. efter Skatteministeriets skøn og 7,1 mia. kr. efter DI's skøn. Forskellen skyldes, at Skatteministeriet ser bort fra effekten af produktivitetsstigningen og brain drain.

Provenutab i 2022 ved afvikling af topskatten

Mia. kr. 2016-niveau

Umiddelbart tab	-14,8
Øgede indtægter fra moms og afgifter	3,6
Topskatteyderne arbejder mere ¹⁾	2,8
DI's skøn for centraladministrationens bud ²⁾	-8,4
Produktivitetseffekt fra time og traditionel deltagelseeffekt	0,5
Produktivitet	0,7
Brain drain	0,4
DI's skøn over provenutabet	-6,8

Anm.:

Idet omfang tallene ikke summer skyldes det afrunding.

1) Indeholder også et lille bidrag fra deltagelseffekten, der dækker over, at flere topskatteydere går senere på pension
2) Jf. svar på SAU spørgsmål nr. 581 af 18. august 2016.

Kilde:

DI-beregninger.

De 6,8 mia. kr. er udregnet under forudsætning af, at de offentlige lønninger og indkomstoverførsler opreguleres som følge af selve afskaffelsen af topskatten. Hvis de offentlige lønninger og indkomstoverførelser holdes i ro og således ikke bliver reguleret op som følge af selve afskaffelsen af topskatten, vil tabet for det offentlige falde yderligere.

DI skønner altså at det vil koste det offentlige budget 6,8 mia. kr. at give topskatteyderne en skattelettelse svarende til 14,8 mia. kr. Tiltaget vil samtidig løfte BNP med 20 mia. kr. og arbejdsudbuddet svarende til knap 16.000 fuldtidsbeskæftigede personer.

MÅSKE GIVER TOPSKATTEN SLET IKKE FLERE SKATTEINDTÆGTER

DI's provenuskøn er et forsigtigt skøn. DI vurderer, at topskatteydernes arbejdsindkomst samlet set stiger med knap 3 pct.

Stigning i arbejdsindkomst fra topskatteydere ved en afskaffelse af topskatten

Topskatteyderne arbejder mere ¹⁾	1,6 pct.
Topskatteyderne arbejder mere effektivt	1,1 pct.
Flere højtuddannede bliver Danmark	0,3 pct.
Stigning i arbejdsindkomst i alt	3,0 pct.

Hvor meget arbejdsindkomsten stiger, når topskatten afvikles, er helt centralt for vurderingen af, hvor meget det koster det offentlige at afvikle topskatten. DI's beregninger viser, at topskatteydernes arbejdsindkomst skal vokse med godt seks pct., før de ekstra skatte- og afgiftsindtægter helt opvejer provenutabet fra ophævelsen af topskatten. Beregningen er foretaget under den forudsætning, at politikerne undlader at øge de offentlige udgifter – herunder til overførselsindkomsterne – i forbindelse med selve afskaffelsen af topskatten.

Det kan ikke udelukkes, at arbejdsindkomsten faktisk vil stige mere end det, som DI regner med. At DI's skøn er forsigtigt skal bl.a. ses i sammenhæng med, at DI alene har analyseret, hvordan en afvikling af topskatten vil påvirke de personer, der har indkomst over topskattegrænsen.

| Provenutabet kan blive mindre

| DI's skøn er et forsigtigt skøn

Note:

¹⁾ Indeholder også et lille bidrag fra en såkaldt deltagelseeffekt.

Kilde:

DI-beregninger.

| Med en stigning på godt seks pct. er det muligt at neutralisere provenutabet

| DI medregner ikke alle effekter

TOPSKATTEN DÆMPER GEVINSTEN VED UDDANNELSE OG MOBILITET

Et studie af overvismand Hans Jørgen Whitta-Jacobsen, samt professorer ved Københavns Universitet Claus Thustrup Kreiner og Jakob Roland Munch indikerer, at topskatten ikke bare påvirker topskatteyderne men også personer, der (endnu) ikke betaler topskat⁸. Argumentet er, at personer længere nede ad lønskalaen også får bedre karrieremuligheder, når topskatteyderne søger mere intensivt efter et bedre lønnet job. Det skyldes, at virksomhederne bliver tilskyndet til at oprette flere bedre betalte job, når mulighederne for at få besat ledige stillinger med de rigtige folk bliver bedre. Med andre ord udgør topskatten en form for prop, der hæmmer dynamikken i hele samfundet.

Hertil kommer, at en afskaffelse af topskatten vil øge tilskyndelsen til at vælge uddannelser, der efterfølgende leder til job med et relativt højt indkomstniveau. På den måde vil en afvikling af topskatten øge tilskyndelsen til at vælge mere erhvervsrettede uddannelser.

DI har ikke kvantificeret disse effekter. Det var imidlertid netop sådanne mobilitets- og uddannelseseffekter, der fik Produktivitetskommission til at konkludere, at det ikke kan udelukkes, at en sænkning af topskattesatsen slet ikke vil belaste de offentlige finanser – men tværtimod netto lede til en stigning i de offentlige skatte- og afgiftsindtægter⁹.

Topskatten påvirker også ikke-topskatteydere

Blandt andet via uddannelses-sammensætningen

Topskatten leder måske til færre offentlige skatte- og afgiftsindtægter

8 De tre økonomer har ikke egentlig undersøgt effekten af en ophævelse af topskatten men snarere effekten af en generel reduktion af marginalskatterne. De tre økonomer påpegede imidlertid i sommeren 2014 i Børsen, at deres resultater trækker i retning af, at det er billigere at lempe topskatten, end hidtil antaget.

9 Produktivitetskommissionen, side 49 i "Baggrundsrapport: Skat og produktivitet", marts 2014: "Det kan imidlertid ikke udelukkes, at selvfinansieringsgraden ved en sænkning af topskattesatsen i Danmark er tæt på eller endog større end 100 pct ... I så fald vil der ikke være en konflikt mellem effektivitet og fordeling, da en topskattesænkning ikke vil give færre offentlige indtægter til omfordeling".

SAMFUND, VIDEN OG HOLDNINGER

Dansk erhvervsliv er en vigtig del af det danske samfund. Politikere, organisationer og befolkningen forventer, at virksomhederne bidrager til en bæredygtig udvikling af Danmark som velfærdssamfund. Derfor prioriterer DI dialog med alle interesserede om rammerne for erhvervslivets bidrag til vækst og velstand.

Vær med i debatten på dibusiness.dk